

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2022. május 18.

FILOZÓFIA

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

minden vizsgázó számára

2022. május 18. 14:00

Időtartam: 240 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

- A feladatokat figyelmesen olvassa el, és pontosan értelmezze! A kifejtés során a témától ne térjen el!
- A feladatok megoldási sorrendje tetszőleges.
- A feladatok megoldásához kizárólag a feladatlapon megadott szövegek használhatók. Az esszé esetében a szövegrészletek segítséget adnak egy tágabb horizontú kifejtéshez.
- Esetleges javításaihoz (kifestő, korrektor helyett) áthúzást alkalmazzon! Csak az egyértelmű javítás fogadható el.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A

Feleletválasztós kérdéssor
(feladatonként 5-5 pont=20 pont)

1. feladat

Idézetek és szerzők. Az Isten létevel kapcsolatos idézeteket párosítsa a táblázatban megadott szerzőkkel! (Két idézettel többet adtunk meg.)

Szerzők	Az idézet száma
Szent Ágoston	
Szent Anzelm	
Aquinói Szent Tamás	

1. Isten bennünk lévő ideájának nem lehet más az oka, csakis maga Isten.
2. Tehát van egy olyan értelmes lény, aki az összes természeti dolgot a cél felé rendezi. És ezt hívjuk Istennek.
3. Kétségtelen tehát, hogy az, aminél nagyobbat elgondolni nem lehetséges, az értelemben is jelen van, és ténylegesen is létezik.
4. Istenem, ha egyszer egész bensőm téged magasztal, és kiáltja, hogy mozduljak már.
5. Isten halott! Halott is marad! És mi öltük meg őt!

5 pont

2. feladat

Korszakok és szerzők ismeretében válassza ki az azonos korszakhoz tartozó szerzői sort, majd betűjelét írja a kijelölt helyre!

- A) Wittgenstein, Carnap, Nietzsche, Sartre,
B) Locke, Descartes, Berkeley, Hume
C) Heidegger, Szókratész, Zénon, Arisztotelész
D) Aquinói Szent Tamás, Platón, Szent Anzelm, Szent Ágoston

5 pont

3. feladat

Melyik fogalom meghatározását adtuk meg az alábbi fogalmak közül? Betűjelét írja a kijelölt helyre!

- a) egzisztencia; b) falszifikáció; c) nyelvjáték; d) transzcendencia; e) posztmodern

Egy elméletet az tesz tudományossá, hogy létrehozói megadják azokat az empirikus feltételeket, melyek bekövetkezése esetén az elméletet el kell vetni.

.....

5 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

4. feladat

Művek és szerzők. Válassza ki a szerzőt, és betűjelét írja a táblázatba!

1. A metafizika kiküszöbölése

A) Carnap B) Locke, C) Spinoza

2. Vagy-Vagy

A) Bergson B) Kierkegaard C) Hume

3. Túl jón és rosszon

A) Locke B) Berkeley C) Nietzsche

4. A lét és a semmi

A) Sartre B) Szent Ágoston C) Rorty

5. Lét és idő

A) Aquinói Szent Tamás B) Heidegger C) Descartes

Művek sorszáma	1.	2.	3.	4.	5.
Szerző betűjele					

5 pont	
--------	--

B

Szövegértelmezés, probléma-meghatározás
(feladatonként 10-10 pont=30 pont)

Állapítsa meg, kitől származnak az itt következő idézetek, és néhány mondatban értelmezze a szövegekben megfogalmazódó filozófiai problémákat!

1)

„Az erény tehát olyan lelki alkat, amely az akarati elhatározásra vonatkozik, abban a hozzánk viszonyított középben áll, amely egy szabálynak megfelelően határozható meg, mégpedig azon szabálynak megfelelően, amely szerint az okos ember határozná meg.”

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....
.....

10 pont	
---------	--

2)

„Vizsgálja meg bárki saját gondolatait, kutassa át alaposan értelmét, s azután mondja meg nekem, hogy az ott található eredeti ideák vajon nem egytől egyig érzékeinek tárgyaiból, illetve elméjének műveleteiből mint reflexiójának tárgyaiból származnak-e; s bármily nagynak képzelem is az oda felhalmozott tudásanyagot, szigorú vizsgálódás után mégis azt találja majd, hogy egyetlen olyan idea sincsen elméjében, amely ne az említett két út valamelyikén keresztül pecsételődött volna oda, jóllehet az értelem esetleg végtelen változatossággal rakta össze és nagyította fel őket, amint azt a későbbiekben látni fogjuk.”

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

10 pont	
---------	--

3)

„Csak a létezőt kell kutatni és – semmi mást; egyedül a létezőt és – semmi egyebet; csakis a létezőt és rajta kívül – semmit. Hogyan is áll a dolog ezzel a Semmivel? A Semmit a tudomány kifejezetten elutasítja és feladja mint semmis-jelentéktelent. Csakhogy: nem éppen akkor ismerjük-e el a Semmit, amikor így feladjuk? A tudomány semmit sem akar tudni a Semmiről. De ugyanilyen biztos ez is: ott, ahol a tudomány kísérletet tesz rá, hogy megfogalmazza a maga lényegét, a Semmit hívja segítségül. Azt veszi igénybe, amit elvet. Miféle meghasonlott lényeg lepleződik itt le? Amikor pillanatnyi egzisztenciánkon – amelyet a tudomány határoz meg – elmélkedünk, egy összeütközés kellős közepébe jutunk. Ez a vita már elindított egy kérdést. Most már csak arra van szükség, hogy a kérdést megfogalmazzuk: hogyan áll a dolog a Semmivel?”

.....
.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10 pont	
---------	--

C
Esszé
(50 pont)

Fejtse ki a három esszékérdés **egyikét** a megadott szövegrészlet felhasználásával! Az esszé terjedelme lehetőleg a 3 oldalt ne haladja meg!

1) Mutassa be, mit jelent a „nyelvi fordulat” a filozófiában! Hogyan gondolkodott a nyelvről Wittgenstein a korai és a kései művében? Milyen hasonlóságok és különbségek fedezhetők fel?

(Megadott műrészletek: Wittgenstein: *Logikai-filozófiai értekezés, Filozófiai vizsgálódások*)

2) Hogyan gondolkodott Platón a művészetéről és a művészet szerepéről? Hogyan illeszkednek ezek a gondolatok az emberi lélekről és az államról alkotott elképzeléséhez?

(Megadott műrészletek: Platón: *Állam* 3. 10. könyv)

3) Hogyan értelmezi Kierkegaard a hitet? Milyen helyet foglal el stádiumelméletében a hit?

(Megadott műrészletek: Kierkegaard: *Félelem és reszketés*
(A rezignáció lovagja, Lehetséges-e az etikai teológiai felfüggesztése?))

(A szövegrészletek a feladatlap 7-12. oldalán, a tisztázati lapok a 12-15. oldalon találhatóak.)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

1.

Logikai-filozófiai értekezés

„A könyv filozófiai problémákkal foglalkozik, és – azt hiszem – megmutatja, hogy az, ahogy e problémákat felvetjük, nyelvünk logikájának félreértésén alapul. A könyv egész mondanivalóját megközelítőleg a következő szavakkal lehetne összefoglalni: ami egyáltalán mondható, az világosan is mondható, amiről pedig nem lehet beszélni, arról hallgatni kell.

A könyv tehát határt kíván szabni a gondolkodásnak, vagy sokkal inkább: nem a gondolkodásnak, hanem a gondolatok kifejezésének. [...]

A határt tehát csak a nyelvben lehet meghúzni, és ami túl van ezen a határon, az egyszerűen értelmetlenség lesz. [...]

Az itt közölt gondolatok *igazsága* azonban számomra támadhatatlannak és végérvényesnek tűnik. Úgy vélem tehát, hogy a problémákat lényegük tekintetében véglegesen megoldottam. És ha ebben nem tévedek, akkor e munka értéke másodsorban abban áll, hogy megmutatja, mennyire keveset tettünk azzal, hogy e problémákat megoldottuk.

1. A világ mindaz, aminek esete fennáll.

1.1 A világ a tények és nem a dolgok összessége.

1.11 A világot a tények határozzák meg és az, hogy ez az összes tény.

1.12 Ugyanis a tények összessége határozza meg, hogy minek az esete áll fenn, és azt is, hogy mi mindennek az esete nem áll fenn.

1.13 A tények a logikai térben: ez a világ.

1.2 A világ tényekre oszlik.

1.21 Lehetséges, hogy valaminek az esete fennálljon, vagy ne álljon fenn, míg minden egyéb ugyanaz marad.

2. Aminek az esete fennáll – a tény –, nem más, mint összefüggések fennállása.

2.01 Az összefüggés tárgyak (dolgok) kapcsolata.

2.011 A dologhoz lényegileg hozzátartozik, hogy összefüggés alkotórésze lehet. [...]

3. A tények logikai képe a gondolat.

3.01 Az igaz gondolatok összessége a világ egy képét alkotja. [...]

4. A gondolat értelemmel bíró kijelentés.

4.001 A kijelentések összessége a nyelv. [...]

5. A kijelentés az elemi kijelentések igazságfüggvénye. [...]

5.6. *Nyelvem határai* világom határait jelentik. [...]

6.5 Egy olyan válaszhoz, amelyet nem tudunk kimondani, nem tudjuk kimondani a kérdést sem. *A rejtély* nem létezik. Ha egy kérdés egyáltalán feltehető, akkor azt meg is *lehet* válaszolni. [...]

6.522 Kétségkívül létezik kimondhatatlan. Ez *megmutatkozik*, ez maga a misztikum. [...]

6.54 Az én kijelentéseim azáltal nyújtanak magyarázatot, hogy aki megért engem, végül felismeri, hogy értelmetlenek, ha már – fellépven rájuk – túllépett rajtuk. (Úgyszólván el kell hajítania a létrát, miután felmászott rajta.) Meg kell haladnia ezeket a tételeket, akkor látja helyesen a világot.

7. Amiről nem lehet beszélni, arról hallgatni kell.

Márkus György fordítása

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Filozófiai vizsgalódások

7. [...] Az egészzet is – a nyelvet és azokat a tevékenységeket, amelyekkel a nyelv összefonódik – »nyelvjáték«-nak fogom nevezni. [...]

23. De hát hányféle fajtája van a mondatnak? [...] Ilyen fajtából *számtalan* van: számtalan különböző használati módja van mindannak, amit »jel«-nek, »szó«-nak, »mondat«-nak nevezünk. És ez a sokféleség nem valami szilárd, egyszer s mindenkorra adott; hanem a nyelv új típusai, mondhatni új nyelvjátékok keletkeznek, mások meg elavulnak és elfelejtődnek. [...]

A »nyelvjáték« szónak itt azt kell kiemelnie, hogy egy nyelvet beszélni: egy tevékenység vagy egy életforma része.

Idézd a szemed elé a nyelvjátékok sokféleségét a következő – és még más – példák segítségével:

Parancsot adni és parancsok szerint cselekedni –

Egy tárgyat szemre vagy mérések alapján leírni – [...]

Egy történetet kitalálni; és olvasni – [...]

Tréfálkozni; viccet mesélni – [...]

Kérni, megköszönni, átkozódni, köszönteni, fohászcodni.”

66. „Vizsgáld meg például egyszer azokat a folyamatokat, amelyeket „játékok”-nak nevezünk. A táblajátékokra, kártyajátékokra, labdajátékokra, küzdősportokra stb. gondolok. Mi a közös mindezekben? – Ne mondd, hogy „*Kell* valami közösnek lennie bennük, különben nem hívnánk őket ’játékok’-nak” – hanem *nézd meg*, van-e valami közös mindben. – Mert ha megnézed őket, nem fogsz ugyan olyasmit látni, ami *mindben* közös, de látsz majd hasonlóságokat, rokonságokat, mégpedig egész halomnyit. Szóval: ne gondolkozz, hanem nézz! – Nézd meg például a táblajátékokat és kiterjedt rokonságukat. Majd térj át a kártyajátékokra: itt sok megfelelést találsz ama első osztállyal, de sok közös vonás eltűnik, sok más viszont előtűnik. Ha pedig áttérünk a labdajátékokra, akkor egynémely közös vonás megmarad, de sok el is vész. – Minden játék ’szórakoztató’? Hasonlítsd össze a sakkot a malommal. Vagy talán mindenütt van nyereség és veszteség, és mindenütt versengenek a játékosok? Gondolj a pasziánszokra. A labdajátékokban van nyereség és veszteség; de ha egy gyermek a labdát a falnak dobja majd ismét elkapja, akkor eltűnik ez a vonás. Nézd meg, hogy milyen szerepet játszik az ügyesség és a szerencse. És milyen más az ügyesség a sakkban és a teniszben. S gondolj most a körjátékokra: itt megvan a szórakozás eleme, viszont mennyi más jellegzetes vonás eltűnt! És így mehetünk végig a játékok sok-sok más csoportján, s láthatjuk, amint hasonlóságok tűnnek fel és el.

E vizsgalódás eredménye pedig így hangzik: az egymást átfedő és keresztező hasonlóságok bonyolult hálóját látjuk. Hasonlóságokat nagyban és kicsiben.

67. Ezeket a hasonlóságokat nem tudom jobb szóval jellemezni, mint hogy „családi hasonlóság”-ok; mert így fedik át és keresztezik egymást azok a különböző hasonlóságok, amelyek egy család tagjai között állnak fenn: termet, arcvonások, a szem színe, a járás, a temperamentum stb., stb. – És azt állítom: a ’játékok’ egy családot alkotnak. [...]

124. A filozófiának a nyelv tényleges használatát nem szabad érintenie, tehát végső soron csak leírhatja.

Mert nem tudja megalapozni sem.

Mindent úgy hagy, ahogy van. [...]

Neumer Katalin fordítása

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2.

Harmadik könyv

SZÓKRATÉSZ Akkor tehát azt a kérdést vedd fontolóra, Adeimantosz: hogy az örök utánzók legyenek-e, vagy nem szabad annak lenniük. Vagy a válasz már következik abból a korábbi megállapításunkból, amely szerint egy ember csak egyféle foglalkozást űzhet helyesen, sokat nem? Ha pedig ezt mégis megpróbálja, akkor – azáltal, hogy sokat markol – nagyon könnyen mindenben elveszítheti az esélyét annak, hogy sikeres legyen.

ADEIMANTOSZ Nagyon könnyen.

SZÓKRATÉSZ Hát ugyanez a megfontolás érvényes az utánzásra is: egyazon ember nem tudhat sokféle dolgot olyan jól utánozni, mint egyet.

ADEIMANTOSZ Nem bizony. (394e)

[...]

VIII. SZÓKRATÉSZ Ha tehát kitartunk eredeti tételünk mellett, hogy őrünknek – minden egyéb mesterségről lemondva – az állam szabadságán munkálkodó hozzáértő mesterembereknek kell lenniük, és semmi egyébkel nem szabad foglalkozniuk, ami nem erre vonatkozik, akkor nem szabad más tevékenységet folytatniuk vagy utánozniuk. Ha utánoznak valamit, akkor utánozzák már gyermekkoruktól fogva azt, ami hozzájuk illik: a bátor, mértéktartó, istenes, szabad férfiakat, és az összes efféle tulajdonságot. És ne végezzenek szabad emberhez nem illő tevékenységet, ne legyenek ügyesek sem azoknak az utánzásában, sem semmi egyéb rút dologéban, nehogy az utánzásnak az legyen az eredménye, hogy maguk is olyanná válnak. (395b-d)

Tizedik könyv

SZÓKRATÉSZ És minek nevezzük az asztalost? Ne ágykészítő mesterembernek?

GLAUKÓN De igen.

SZÓKRATÉSZ Talán bizony a festőt is ilyen készítmények mesterének és alkotójának kell neveznünk?

GLAUKÓN Semmiképpen!

SZÓKRATÉSZ Hát akkor minek mondod őt az ágy vonatkozásában?

GLAUKÓN Szerintem a legmegfelelőbb az volna – felelte –, ha őt ama tárgyak utánzójának mondanánk, amelyeknek az imént említettek a mesterei.

SZÓKRATÉSZ Ám legyen [...]. A természettől számított harmadik képződmény alkotóját tehát utánzónak nevezed?

GLAUKÓN Pontosan [...].

SZÓKRATÉSZ Ez lesz tehát a tragédiaköltő is, hiszen ő is utánzó: vagyis az a leszármazott, amely az igazságtól számított a harmadik, ahogy a többi utánzók is azok.

[...]

V. SZÓKRATÉSZ Zeuszra is [...], hát nem a harmadik helyen van ez az utánzás az igazság mögött?

GLAUKÓN De ott van.

SZÓKRATÉSZ És vajon az ember melyik részére gyakorol hatást?

GLAUKÓN Mire gondolsz, amikor ezt kérdezed?

SZÓKRATÉSZ A következőre. Ugyanez a nagyság közletről és távolról nézve nem egyformának látszik.

GLAUKÓN Nem bizony.

SZÓKRATÉSZ És ugyanazok a dolgok – a látásnak a színekkel kapcsolatos optikai csalódása miatt – görbültnek meg egyenesnek, illetve homorúnak meg domborúnak látszanak attól függően, hogy a vízben vannak, vagy nincsenek a vízben, amikor nézzük őket. Minden ilyesmi nyilvánvalóan a lélekben levő zavarodottságból fakad. Természetünknek ezt a gyöngeségét aknázza ki az árnyékrajzolás, amely, akár csak a bűvészkedés, meg sok hasonló mesterkedés, semmiben sem marad el a varázslás mögött.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

GLAUKÓN Ez igaz.

SZÓKRATÉSZ Nos, a számolás, a hosszúságnak és súlynak a mérése vajon nem jelent-e szívesen látott segítséget e jelenségekkel szemben annak érdekében, hogy ne az jusson uralomra bennünk, ami nagyobbnak vagy kisebbnek, többnek vagy nehezebbnek látszik, hanem ami megszámlálja a mennyiséget, megméri a hosszúságot és a súlyt?

GLAUKÓN De igen.

SZÓKRATÉSZ Ez pedig a lélek mérlegelő és gondolkodó részének a feladata.

GLAUKÓN Azé bizony.

SZÓKRATÉSZ Gyakran megesik, hogy ez a lélekrész valamit megmér, és jelzi, hogy valami valaminél nagyobb, vagy kisebb, vagy egyenlő vele, miközben látszani ezzel éppen ellenkezőnek látszik ugyanaz a dolog a számára.

GLAUKÓN Gyakran megesik.

SZÓKRATÉSZ De nem mondtuk-e azt is, hogy ugyanazon lélekrész ugyanazon dolgokról egyidejűleg nem alkothat ellentétes véleményeket?

GLAUKÓN Mégpedig helyesen mondtuk.

SZÓKRATÉSZ A léleknek a mértékek figyelembevétele nélkül vélekedő része tehát nem lehet azonos a véleményét a mértékek alapján megalkotó résszel.

GLAUKÓN De nem ám!

SZÓKRATÉSZ Márpedig a léleknek az a legértékesebb része, amely hitelt ad a mértéknek és a számolásnak.

GLAUKÓN Az bizony.

SZÓKRATÉSZ Az a rész tehát, amely ezzel ellentétes, alsóbbrendű része a lelkünknek.

GLAUKÓN Szükségképpen az.

SZÓKRATÉSZ Nos, erre vonatkozóan akartam egyetértésre jutni veled, amikor azt mondtam, hogy a festészet, és általában az utánzó mesterség az igazságtól nagyon távol állva végzi a munkáját, és lelkünknek a belátástól távol eső részével érintkezik, annak társa és jó barátja, még hozzá nem is helyes és nem is igaz célból.

GLAUKÓN Nagyon is így van.

SZÓKRATÉSZ Minthogy tehát az utánzó művészet, amely maga is alsóbbrendű, egy másik alsóbbrendűvel lép frigyre, csak alsóbbrendű ivadékokat hozhat világra.

GLAUKÓN Láthatólag igen.

[...]

SZÓKRATÉSZ (...) Már csak ezért is igazunk is van abban, hogy nem akarjuk őt befogadni egy olyan államba, amely jó törvények között szeretne élni, hiszen ő a léleknek éppen azt a részét ébreszti föl és látja el táplálékkal, amely ha erőre kap, tönkreteszi az értelmes lélekrészt, éppen úgy, mint ha valaki az államban a gonosz embereket juttatná hatalomra és az államot az ő kezükre játszaná, a tisztességeseket pedig tönkretenné. Azt állítjuk, hogy ugyanezt teszi az utánzó költő az egyes ember lelkében: rossz alkotmányt honosít meg benne azáltal, hogy az értelem nélküli résznek jár kedvébe, amely a nagyobbat és a kisebbet nem tudja megkülönböztetni, hanem ugyanazt hol nagynak, hol meg kicsinynek véli, és csupán képmásokat alkot, amelyek az igazságtól igen távol állnak. (597d-e; 602c-603b; 605b-c)

Steiger Kornél fordítása Szabó Miklósénak tekintetbe vételével

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3.

A rezignáció lovagja

De mit tett Ábrahám? Nem érkezett se korán, se későn. Felült szamarára, s lassan ment az úton célja felé. Egész idő alatt hitt; hitte, hogy Isten nem fogja Izsákot kérni tőle, s közben mégis kész volt feláldozni őt, akkor, amikor ezt Isten kívánja tőle. Az abszurd erejénél fogva hitt; mert emberi számításról itt szó sem lehetett, és éppen az volt az abszurd, hogy Isten, aki ezt követeli tőle, a következő pillanatban el is állhat követelésétől. Felment a hegyre, és amikor már villant a kés, még abban a pillanatban is hitte, hogy Isten nem fogja Izsákot követelni tőle. Bár meglepte őt a kimenetel, mégis ismét az első állapotba jutott vissza egy kettős mozgás révén, és ezért boldogabban fogta Izsákot, mint első ízben. Menjünk tovább. Tekintsük úgy, hogy valóban föláldozta Izsákot. Ábrahám hitt. Nem hitte, hogy üdvözülni fog ott fenn, de azt igen, hogy itt a földön majd boldogabb lesz. Isten egy új Izsákot adhat neki, a feláldozottat is új életre keltheti. Az abszurd erejénél fogva hitt ebben, hiszen itt már minden emberi számítás értelmetlen volt. Könnyen belátható, hogy a bánat gyengeelméjűvé teheti az embert, és ez súlyos dolog; az is könnyen belátható, hogy létezik akaraterő, mely oly erősen feszül a szélnek, hogy megmentheti az értelmet, még ha kicsit furcsává teszi az embert, ezt nem szándékozom leszólítani; de hogy az ember esetleg elveszti értelmét s vele együtt a végességet az abszurd erejénél fogva visszanyeri, ez már elborzasztja lelkem, ezért azonban még nem mondom, hogy ez valami csekélység, hiszen épp ellenkezőleg, ez páratlan csoda. Általános vélemény, hogy amit a hit művel, az nem remekmű, hanem durva, otromba munka, csak a ridegebb egyéniségeknek való; ez azonban egészen másként van. A hit dialektikája a legfinomabb és legérdekesebb dolog, olyan emelkedési szöge van, melyről fogalmat alkothatok ugyan, többet azonban nem tehetek. Megtehetem azt a nagy ugrást, mellyel a végtelenségbe jutok át; hátam olyan, mint a kötéláncosé, kifícamodott gyermekkoromban s így nem esik nehezemre, hipp-hopp! s máris fejemen járhatok az ittlétben, de ami utána jön, arra már nem vagyok képes; mert csak csodálni tudom a csodálatosat, megtenni azonban nem. Igen, ha Ábrahám abban a pillanatban, amikor samara háttára tette a lábát, ezt mondta volna magában: Izsák már elveszett, itthon is éppúgy feláldozhatom, mint ahogy a Morijához vezető hosszú utat is meg tudom tenni - nos, akkor nincs szükségem Ábrahámra, jóllehet hétszer meghajlok neve előtt, tette előtt pedig hetvenhétszer. Ezt ugyanis nem tette meg, s evvel bizonyíthatom be, hogy boldog volt, amikor Izsákot visszakapta. hogy nagyon boldog volt bensőjében - hogy nem volt szüksége semmiféle előkészületre, s időre sem, hogy felkészüljön a végességre és annak boldogságára. Ha nem így lenne, Ábrahám talán szerette volna Istent, de nem hitt volna; mert aki hit nélkül szereti Istent, önmagára irányítja a figyelmet, aki pedig hittel szereti, Istenre figyel.

Lehetséges-e az etikai teológiai felfüggesztése?

A hit éppen az a paradoxon, hogy az egyes mint egyes magasabb, mint az általános, és jogosan áll szemben az általánossal nem alá-, hanem fölérendelve, úgy azonban – és ezt jól jegyezzük meg –, hogy éppen az az egyes, amely mint egyes az általánosnak egyszer már alárendeltetett, most az általánoson keresztül lesz olyan egyes, amely mint egyes fölé van rendelve az általánosnak; hogy az egyes mint egyes abszolút viszonyban van az abszolúttal. Ez az álláspont nem közvetíthető, mert minden közvetítés éppen az általános erejénél fogva történik; ez paradoxon volt és mindörökké az is marad, hozzáférhetetlen a gondolkodás számára. És mégis a hit ez a paradoxon, (...) vagy pedig: a hit sohasem létezett, éppen mert mindig volt; vagy pedig: Ábrahám elveszett.

(...)

Ábrahám (...) élete nemcsak hogy a legparadoxabb, amely egyáltalán elgondolható, de oly paradox, hogy egyáltalán nem gondolható el. Az abszurd erejénél fogva cselekszik; mert éppen az az abszurd, hogy ő mint egyes magasabb, mint az általános. Ez a paradoxon nem közvetíthető; mihelyt Ábrahám közvetíteni akarja, be kell vallania, hogy kísértésben van, és ha ez így van, soha nem jutna el oda, hogy Izsákot feláldozza, vagy ha Izsákot feláldozta volna,

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

50 pont	
---------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

témakör	feladat	pontszám			
		maximális	elért	témakör maximális	témakör
A rész: Feleletválasztós kérdéssor	1.	5		20	
	2.	5			
	3.	5			
	4.	5			
B rész: Szövegértelmezés, probléma- meghatározás	1. A szerző felismerése	2		30	
	1. A probléma meghatározása	8			
	2. A szerző felismerése	2			
	2. A probléma meghatározása	8			
	3. A szerző felismerése	2			
	3. A probléma meghatározása	8			
C rész: Esszé	Probléma-érzékenység	15		50	
	Szövegértelmezési készség	15			
	Filozófiatörténeti tájékozottság	5			
	Argumentáció	10			
	Nyelvi megformálás	5			
Az írásbeli vizsgarész pontszáma			100		

dátum

javító tanár

	pontszáma egész számra kerekítve	
	elért	programba beírt
A: Feleletválasztós kérdéssor		
B: Szövegértelmezés, problémameghatározás		
C: Esszé		

dátum

dátum

javító tanár

jegyző